

- घरको संरचना बलियो बनाओ
- हावाहुरी चलन थालेपछि झ्याल्डोमा झुपौ
- छानालाई राम्ररी ढक्नु तथा तारले कसेर बाँधौ
- छतका गमला सुरक्षित राख्नु
- जस्तापाता लगाएकाले बन्दुक कुना र जथाभावी नछेडौ
- हावाहुरी चलेमा भागदौड नगरो, बित्तारै सुरक्षित स्थानमा जाओ
- सुरक्षित अंतर्गत छुक्कक बसेर झुइ हाल्ने टाउको छोपी घोटो परो
- हावाहुरी चलेको समयमा सवारी साधन रोक्ने सुरक्षित स्थानमा बसौ।
- हावाहुरीबाट हुने क्षति कम गर्न पूर्व तयारी एवं सतर्कता अपनाओ।

भद्रपुरका गर्भवती महिलालाई २० लाखको मह र घिऊ

सुरेन्द्र भण्डारी

वित्तमोड, जेठ ९। गर्भावस्था र स्तनपान गराउने बेलामा उचित पोषण भएन भने आमाको स्वास्थ्य र जन्मने शिशुको स्वास्थ्यमा समेत प्रतिकूल असर पर्ने भन्दै भद्रपुर नगरपालिकाले गर्भवती महिलालाई पोषक आहार प्रदान गर्दै आएको छ।

आमासँग नगर उपप्रमुख कार्यक्रम अन्तर्गत पालिकाले वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम मार्फत बजेट व्यवस्थापन गर्दै गर्भवती महिलालाई पोषक आहार प्रदान गर्दै आएको छ। जसमा गर्भवती महिलालाई आवश्यक पर्ने पोषक आहारसँगै मह र घिऊ समेत प्रदान गर्ने गरिएको भद्रपुर नगरपालिकाको उपप्रमुख राधा कार्कीले बताइन्। यो सेवा लिन गर्भवती महिलाले सामुदायिक अस्पतालमा कम्तीमा दुईपटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्छ -उपप्रमुख कार्कीले भनिन्- सबै गर्भवती महिलालाई स्वास्थ्य संस्थामा नियमित स्वास्थ्य जाँच गराउनका लागि प्रेरित गर्ने उद्देश्यले हामीले यो कार्यक्रम सञ्चालन गरेका हौं।

नगरले सञ्चालन गरेको यो कार्यक्रम अन्तर्गत अहिले नगर क्षेत्रका नौ सय गर्भवती आमाहरूले अस्पतालमा नियमित स्वास्थ्य जाँच गराउँदै सेवा लिएको उपप्रमुख कार्कीले बताइन्। स्वास्थ्य संस्थामा नियमित गर्भ जाँच गर्ने महिलालाई अहिले नगद दुई हजार रुपैयाँ समेत प्रदान गरिँदै -उनले भनिन्।

भद्रपुर नगरपालिकाले आमासँग नगर उपप्रमुख कार्यक्रमका लागि २० लाख रुपैयाँ बजेट व्यवस्थापन गरेको छ। सोही रकमबाट गर्भवती महिलालाई मह र घिऊ प्रदान

गर्भ गरिएको छ। त्यस्तै नगरले परिवार कल्याण कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्त सञ्चार, न्यानो भोला, नवजात शिशुको निःशुल्क उपचार लगायतका कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरेको छ। मातृ तथा नव शिशु कार्यक्रम सञ्चालन गर्न १५ लाख रुपैयाँ भन्दाबढी बजेटको व्यवस्थापन गर्दै कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको नगर उपप्रमुख कार्कीले जानकारी दिइन्।

यता पालिकाले 'अपाङ्गको स्वास्थ्य हाम्रो जिम्मेवारी' कार्यक्रम अन्तर्गत अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई निःशुल्क सहायक सामग्री वितरण र निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ।

त्यस्तै नगरप्रमुखसँग विमा नवीकरण-निःशुल्क विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ। यो कार्यक्रममार्फत विपन्न समुदायका नागरिक तथा सन्ध्या समुदाय सबैभन्दा बढी लाभान्वित भएका छन्। यो कार्यक्रमका लागि नगरपालिकाले १० लाख रुपैयाँ बजेट व्यवस्थापन गरेको बताइएको छ।

यता मृगौला प्रत्यारोपण - डायलिसिस गरेका, क्यान्सर रोगी तथा मेरुदण्ड पक्षघात भएका विरामीका लागि भद्रपुर नगरपालिकाले स्वास्थ्य उपचार खर्च वापत ५१ लाख रुपैयाँ प्रदान गरेको छ। यो सेवा लिनको संख्या १५५ जना रहेको स्वास्थ्य शाखाले जनाएको छ। गत वर्ष यो सेवा लिनको संख्या एक सय ५२ जना रहेको थियो।

भद्रपुर नगरपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाबाट चालू आर्थिक वर्ष दुई लाख २५ हजार ७ सय ८२ जनाले सेवा लिएका छन्। सेवा लिन मध्ये महिलालाको संख्या धेरै छ। भद्रपुर नगरपालिकाका अधिकृत तथा सूचना अधिकारी नेत्रप्रसाद पोखरेलले दिएको जानकारी अनुसार एक लाख १९ हजार ६ सय ४५ जना महिलाले सेवा लिँदा पुरुष एक लाख ६ हजार १ सय ३८ जनाले सेवा लिए।

भद्रपुरमा रहेका स्वास्थ्य संस्थामा सेवा लिन मध्ये ९ वर्ष मुनिका १० हजार २ सय ८७ जना बालिकाले सेवा लिएका छन् भने ११ हजार १ सय २५ जना बालकले सेवा लिएका

छन्। १० देखि १४ वर्षसम्मका ५ हजार १ सय ५२ जना बालिकाले सेवा लिँदा ५ हजार ८ सय ९० जना बालकले सेवा लिए। त्यस्तै १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहका ६ हजार १ सय ७५ किशोरीले सेवा लिँदा ५ हजार ५ सय ८८ जना किशोरीले भद्रपुरमा रहेका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाबाट सेवा लिएका छन्।

२० देखि २९ वर्ष उमेर समूहका ७ हजार ५ सय ४७ जना महिलाले स्वास्थ्य सेवा लिँदा ५६ हजार १ सय ७७ जना पुरुषले स्वास्थ्य सेवा लिएका छन्। ६० देखि ६९ वर्ष उमेर समूहका १४ हजार ६ सय ८९ जना महिलाले स्वास्थ्य सेवा लिँदा १२ हजार ९ सय ४ जना पुरुषले भद्रपुरका स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा लिएका छन्। ७० वर्ष माथिका ११ हजार ८ सय १ जना महिलाले स्वास्थ्य सेवा लिएका छन् भने स्वास्थ्य सेवा लिन पुरुषको संख्या १३ हजार ४ सय ५४ जना रहेको छ।

गत वर्ष भद्रपुरमा स्वास्थ्य सेवा लिनको संख्या तीन लाख २३ हजार २ सय ७२ रहेको भद्रपुर नगरपालिकाले स्वास्थ्य शाखाले जनाएको छ। स्वास्थ्य शाखा प्रमुख शान्तिराम भट्टराईका अनुसार गत वर्ष भद्रपुरमा सेवा लिन महिलाको संख्याभन्दा पुरुषको संख्या धेरै थियो।

भट्टराईका अनुसार गत वर्ष १ लाख ५४ हजार ५ सय ९० जना महिलाले स्वास्थ्य सेवा लिँदा एक लाख ६८ हजार ६ सय ८२ जना पुरुषले स्वास्थ्य सेवा लिएका थिए।

सबै नागरिकलाई स्वास्थ्य सेवा दिने उद्देश्यले भद्रपुर नगरपालिकाले यो आर्थिक वर्ष ४८ वटा गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन गरेको छ। त्यस्तै एक सय ६९ वटा खोप क्लिनिक, २ सय हजार १ सय २५ जना बालकले सेवा लिएका

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सन्दीप लामिछानेले अमेरिकाको भिसा पाएनन्

वित्तमोड, जेठ ९। क्रिकेटर सन्दीप लामिछानेले आईसीसी टी-२० विश्वकपमा सहभागी हुन जान संयुक्त राज्य अमेरिकाले भिसा नदिएको बताएका छन्। उनले सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमा यसबारे खुलाएका हुन्। काठमाण्डौं जिल्ला अदालतले एक किशोरीसँग जबरजस्ती करणी गरेको मुद्दामा दोषी ठहर गरेपछि उनलाई नेपाल क्रिकेट सङ्घ (क्यान)ले निलम्बन गरेको थियो।

तर गत साता उच्च अदालतले उनलाई सफाई दिएपछि उनको निलम्बन फुकुवा भएको हो। क्यानका अध्यक्ष चतुरवहादुर चन्दले अब प्रधानमन्त्रीलाई अनुरोध गरेर परराष्ट्र मन्त्रालयमार्फत उनलाई भिसा दिलाउन पहल गरिने बताएका छन्। अदालतको निर्णय आउनुअघि नै लामिछानेले कीर्तिपुरमा नियमित प्रशिक्षण गरिरहेका थिए।

क्यानले अब के गर्द ?

अदालतको निर्णय आएपछि उनलाई विश्वकप प्रतियोगितामा खेल पठाउन खोजिएको थियो। अब एक पटक प्रधानमन्त्रीज्यूलाई पहल गर्नु। परराष्ट्र मन्त्रीलाई जानकारी भइसक्यो। खेलकुदमन्त्रीले फोन उठाउनु भएन, यो देशसँग जोडिएको कुरा हो- क्यानका अध्यक्ष चन्दले भने। उनका अनुसार अमेरिकाले भिसा अस्वीकृत हुनुको कारण खुलाएको छैन। के कारण उसले भन्दैन, आज उनीहरूले भिसा अस्वीकृत गरे। यो क्रिकेटका लागि नै नराम्रो भयो - अध्यक्ष चन्दले भने। क्यानका अनुसार अमेरिकी दूतावासले भिसा अन्तर्वाताका लागि विहीवारको समय दिएको थियो। तर सो दिन बुद्ध जयन्तीको सार्वजनिक विदा भएका कारण अनुरोध गरेर बुधवारका लागि भिसा अन्तर्वाताको समय सारिएको थियो। अदालतको आदेश, आईसीसीको पत्र, क्यानको पत्रसहितको प्रक्रिया गर्दा पनि अस्वीकृत भयो- चन्दले भने। लामिछानेको पुरानो भिसा २०२५ सम्मको भए पनि अमेरिकाले यसअघि रद्द गरिसकेको चन्दले बताएका छन्।

क्यानले अदालतको निर्णयबारे जानकारी गराउँदै अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट परिषद् (आईसीसी) लाई सन्दीप लामिछानेलाई विश्वकपमा सहभागी गराउने विषयमा पत्राचार गरेको बताएको थियो। क्यानका सचिव पारस खड्काले मङ्गलबार राति लामिछानेको भिसा प्रक्रिया शुरू भएको जानकारी दिएका थिए। लामिछानेलाई यसअघि सन् २०१९ मा पनि अमेरिकाले भिसा दिन अस्वीकार गरेको थियो। तर दूतावासले त्यसमा सुटि भएको भन्दै पछि उनलाई भिसा दिएको थियो अमेरिका र वेस्ट इन्डिजमा हुन लागेको २० ओभरको विश्वकपमा नेपाल पनि सहभागी हुन लागेको छ।

क्यानले अदालतको निर्णयको जानकारी गराउँदै अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट परिषद् (आईसीसी) लाई सन्दीपलाई विश्वकपमा सहभागी गराउने विषयमा पत्राचार गरेको बताएको थियो।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

कोशीमा १७७ वटा मानवअधिकार उल्लङ्घन

मोरङ, जेठ ९। राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगले कोशी प्रदेशमा मानवअधिकार उल्लङ्घनका घटनामा गरिएको अधिकांश सिफारिस कार्यान्वयन नभएका जनाएको छ।

आयोगको कार्यालय हरिहर भवन काठमाडौंद्वारा बुधवार विराटनगरमा आयोजित आयोगबाट भएका सिफारिसको कार्यान्वयनसम्बन्धी छलफलमा आर्थिक वर्ष २०८० को असार मसान्तसम्म प्रदेशमा ७२ प्रतिशत मानवअधिकार उल्लङ्घनका घटनाका सिफारिस

कार्यान्वयन नभएको बताइएको छ।

प्रदेशमा एक सय ७७ मानवअधिकार उल्लङ्घनका घटना भएकामा तिनमध्ये १७ पूर्ण, ४९ आंशिक र एक सय ११ वटा कार्यान्वयन नभएको जानकारी दिइयो। प्रदेशका १४ जिल्लामध्ये मोरङ जिल्लामा सबैभन्दा बढी २७ वटा उल्लङ्घनका घटनाका सिफारिस कार्यान्वयन नभएको आयोगद्वारा जारी तथ्याङ्कमा उल्लेख छ।

त्यस अवसरमा आयोगका सदस्य मनोज दवाडीले

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

करेन्ट लागेर एक जनाको मृत्यु

मोरङ, जेठ ९। बेलवारी नगरपालिका-९ वैराखुनीमा करेन्ट लागेर एक व्यक्तिको मृत्यु भएको छ। मृत्यु हुनेमा ३७ वर्षीय अनिल शेरपा रहेका छन्।

घर नजिकै रहेको कुखुरा फर्ममा पंखा जोड्ने क्रममा अचानक करेन्ट लागेर घाइते भएका उनको उपचारको क्रममा नोबेल अस्पताल विराटनगरमा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ।

राजीनामा स्वीकृत भएपछि पनि ...

दमक, जेठ ९। भत्ताको कमल

गाउँपालिका वडा नं. ६ मा रहेको वार्णी माध्यमिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक सम्बन्धी विवादमा गाउँपालिकाले हस्तक्षेपको भूमिका खेल्दै व्यवस्थापन समितिलाई राजीनामा दिएका प्रधानाध्यापकलाई नै फेरि नियमित प्रधानाध्यापकको जिम्मेवारी दिएको छ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिले नियुक्त गरेका प्रधानाध्यापकलाई अस्वीकार गर्दै गाउँपालिकाले विवाद समाधान नभएसम्मका लागि र नयाँ प्रधानाध्यापक नियुक्ति नभएसम्मका लागि भन्दै गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले राजीनामा स्वीकृत भइसके पनि लक्ष्मीप्रसाद ङाँगोलाई नै प्रधानाध्यापक नियुक्त गरेको हो।

ङाँगोले विद्यालयका अर्का शिक्षक तेजनाथ भट्टराईलाई नियमित दिएर राजीनामा दिएका थिए। विद्यालय व्यवस्थापन समितिले प्रक्रिया अनुसार विद्यालय सुधार प्रस्ताव माग गरेर त्यसका

डिल्लीराजको नि.प्रअमा पराजुली

भापा, जेठ ९। डिल्लीराज

माध्यमिक विद्यालयको प्रधानाध्यापकमा गोपीकृष्ण पराजुलीलाई मान्यता दिइएको छ। उनलाई नियमित प्रअको रूपमा काम गराउन उच्च अदालत विराटनगरले आदेश दिएको हो।

विद्यालयका प्रअ वीरेन्द्रप्रसाद गुप्तालाई गाउँपालिकाले जिम्मेवारीबाट हटाएपछि नियमित प्रअको जिम्मेवारी पराजुलीले पाएका थिए। तर, कामकाजमा फर्कन पाउनुपर्छ भनी गुप्ताले अदालतमा रिट जाहेर गरेपछि प्रअ सम्बन्धी अन्धौल सिर्जना भएको थियो। उच्च

अदालतले प्रअलाई जिम्मेवारीबाट मुक्त भएर शिक्षकको रूपमा काम गर्न आदेश दिएसँगै उनी प्रअबाट हटेका हुन्।

गत वैशाख २४ गतेको आदेशमा अदालतले गोपीकृष्ण पराजुलीले नै नियमित प्रधानाध्यापकको रूपमा काम गर्ने भनी आदेश दिएको थियो तर उक्त आदेश पश्चात विद्यालय व्यवस्थापन समितिले गुप्तालाई प्रधानाध्यापक तोकेको थियो। व्यवस्थापन समितिको निर्णय अदालतको आदेशको अवहेलना गरेको भन्दै सदस्य सचिव र

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

आधारमा जगन्नाथ फागोलाई प्रधानाध्यापक नियुक्त गरेको थियो। गाउँपालिकाले त्यसलाई सदर नगर्दा

विद्यालयका शिक्षकहरूको तलब लगायत खाता बन्द हुँदा दैनिक काम कारवाही नै

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

जलवायु परिवर्तनप्रति विज्ञहरूको चिन्ता

काठमाडौं, जेठ ९ गते। जलवायु परिवर्तन र बढ्दो तापक्रमले नेपालको हिमाली क्षेत्रमा भइरहेको हानी नोक्सानीप्रति विश्व समुदायले चिन्ता व्यक्त गरेको छ।

बुधवारदेखि काठमाडौंको चन्द्रागिरिमा शुरु भएको दुई दिने हिमाल, मानव र जलवायु विषयक विज्ञहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संवाद कार्यक्रममा सहभागीले नेपालको हिमालको अवस्था देखेर विश्व चिन्तित हुनुपर्ने धारणा राखेका हुन्।

अन्तर्राष्ट्रिय संवादमा भाग लिन आएका भूटानका कृषि तथा वातावरणमन्त्री योन्धेन फुन्डेसोले हिमाली अर्थव्यवस्था नै तहसनहस हुनेगरी पछिल्लो दिनमा भइरहेका गतिविधिप्रति चिन्ता व्यक्त गरे। उनले भने -अब हाम्रा हिमाल सेता होइनन्, काला हुने सम्भावना बढिरहेको छ। यही गतिमा तापक्रम बृद्धि हुँदै जाने हो भने हिमाल हिउँ विनाको हुनसक्ने तर्फ सबै सचेत हुनुपर्छ। उनले नेपाललगायतका हिमाली मुलुकमा देखिएको बाढी, पहिरोको समस्याले समुन्द्री तटीय मुलुकमा डुबानको पीडा सिर्जना भइरहेको बताउँदै हिमाली जैविक विविधताको संरक्षण गर्नु विश्व समुदायको दायित्व भएको धारणा राखे।

उनले पर्वतीय मुलुकको 'माउन्टेन रोडम्याप' बनाउनुपर्ने पनि बताए। त्यसका लागि अन्तर्राष्ट्रिय सहकार्य आवश्यक भएको बताउँदै मन्त्री योन्धेनले

वातावरणीय विपद् र जलवायु परिवर्तन विरुद्धको लडाईंमा नेपालले शुरु गरेको संवादबाट साभ्भा अवधारणा निर्माण गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

कार्यक्रममा सहभागी हुन आएका बङ्गलादेशका वातावरण, वन तथा जलवायुमन्त्री सवेर हुसेन चौधरीले जलवायु परिवर्तन गराउनमा हिन्द कुश हिमालयको नगन्य भूमिका भए पनि असर सबैभन्दा बढी नेपाललगायतका हिमाली मुलुकमा परिरहेको बताए। उनले यस विषयमा विश्व समुदायसँग डटेर संवाद गर्न दिवाइ गर्न नहुने धारणा राखे।

उनले भने -हिमाल स्वस्थ भएमा पूरा ब्रह्माण्ड

भरिनेछ। यी सबै समस्या सिर्जना गर्नेलाई अब समाधान गर पनि भन्नु सक्नुपर्छ। समाधानका उपाय पनि हामीले दिन सक्नुपर्छ। अब समस्याहरू देखाएर मात्र पुग्दैन। हामीले निकै ठुलो क्षति व्यहोरी सक्यौं। कार्वन न्यूनीकरण नगरुन्जेलसम्म जलवायु परिवर्तनले गरेको समस्याका समाधानको बिन्दुमा पुग्न सकिदैन भन्दै मन्त्री चौधरीले भने -यी २० मुलुकले ८० प्रतिशत कार्वन उत्सर्जन गरिरहेका छन्। उनीहरूलाई जिम्मेवार बनाउनुपर्छ। जलवायु परिवर्तनको असरले गरिवी बढाएको छ, नेपालजस्ता

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

राजीनामा ...

प्रभावित बनेको बताइन्छ।
विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय विपरीत गाउँपालिकाले विवाद समाधानका लागि भन्दै राजीनामा स्वीकृत भइसकेका प्रधानाध्यापकलाई नै पुनः नियुक्ति गरेपछि अभिभावकहरू भने रुष्ट बनेका छन्। अभिभावक भेलाको विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्न र हस्तक्षेप नगर्न लिखित रूपमा नै माग गरेको छ।
विद्यालय व्यवस्थापन समितिको क्षेत्राधिकारभित्र पर्ने प्रधानाध्यापक नियुक्ति कार्यपालिका बैठकले गर्ने अवस्था विवादका कारण सिर्जना भएको कमल गाउँपालिका शिक्षा शाखा प्रमुख सुयं न्यौपानेले बताए। उनले क्षेत्राधिकारको विषयमा कार्यपालिका बैठकले निर्णय गरेकाले कार्यपालिकालाई नै यस विषयमा जानकारी हुने जनाए।
कमल गाउँपालिका अध्यक्ष हुकुमसिंह राईले कार्यपालिकाको बैठकले प्रधानाध्यापक नियुक्ति असार मसान्त सम्मका लागि मात्र गरेको बताए। बारम्बार हामीले राजीनामा दिएका र अन्य निमित्त पाएका २ जना गरेर तीनै जनालाई बोलाउँदा नआएपछि हामीले यो निर्णय लिनुपरेको हो- उनले भने।
विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष अरुण भण्डारीले विद्यालय सुधारका लागि शुरू गरिएका प्रयासलाई निस्तेज पार्नका लागि प्रधानाध्यापक नियुक्ति दिएका कानून अधिकार चन्दले यसअघि बताएका थिए।
क्यानले यसअघि नै विश्वकपका लागि अन्तिम १५ सदस्य भएको नेपाली टोलीको घोषणा गरिसकेको छ। तर आईसीसीको नियमानुसार आगामी जेठ १२ गतेसम्म खेलाडीहरू परिवर्तन गर्न पाउने व्यवस्था भएकोले सन्दीप लामिछानेको नाम थप्ने विषयमा कुनै समस्या नहुने बताइएको थियो। काठमाण्डौ जिल्ला अदालतले उनलाई आठ वर्षको जेल सजाय तोकेपछि निलम्बनमा परेका उनले त्यसयता कुनै प्रतियोगितामा खेलेका थिएनन्। उनको तन्दुरुस्ती जाँच कानूनले उनको 'फिटनेस टेस्ट' लिने बताएको थियो।
क्यानका 'इन्ट्रेट एन्ड कन्डिशनल' प्रशिक्षक भारतीय अखिल सङ्घ अहिले नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीसँगै अमेरिकामा छन्। उनको निर्देशनमा सन्दीप लामिछानेको शारीरिक परीक्षा लिन छनौट समितिका संयोजकले बताएका थिए।

आएका थिए। शिक्षक प्रतिनिधि, सामाजिक लेखा परीक्षण संयोजक, शिक्षक तथा अभिभावकले बारम्बार विद्यालयमा वीरेन्द्रप्रसाद गुप्ताले गलत कार्यहरू गरिरहेको भन्दै जानकारी गराउँदै निवेदन दिँदै आएका थिए।
गाउँपालिकाले छानबिन गरी गुप्ताले गरेको विभिन्न कार्यहरू नियम विपरीत भएको ठहर गर्दै शिक्षा समितिको सिफारिसमा उनलाई पदीय जिम्मेवारीबाट हटाएको थियो।
पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गजेन्द्र थपलियाले यो विद्यालयको मुद्दा फरक रहेको र यहाँ विभिन्न किसिमका अराजक घटनाहरू घटेकोले गर्दा विद्यार्थीको पठन पाठनमा प्रत्यक्ष असर परिरहेको बताए।
विद्यार्थीको भविष्यलाई सुनिश्चित गर्नका निमित्त गाउँपालिकाले उक्त निर्णय गरेको उनको भनाइ छ।
कार्यवाहक अध्यक्ष थपलियाले गलत कार्य गर्ने जो कोहीलाई गाउँपालिकाले कारवाही गर्ने बताउँदै शिक्षाको गुणस्तर र विद्यार्थीको भविष्यसँग खेलवाड गर्न खोज्ने जो कोहीलाई कारवाही हुने चेतावनी दिएका छन्।

सहकार्य गरी अगाडि बढ्न सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताए। जिल्ला समन्वय समिति मोरङकी उपप्रमुख उषा भन्ना नेपाल पत्रकार महासङ्घ प्रदेशका कार्यवाहक अध्यक्ष लवदेव हुड्डाले हिसारहित समाज निर्माणमा सबै लानुपर्ने सुझाव दिए।
आयोगका अनुसन्धान अधिकृत श्यामबाबु काफ्लेले आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए। कार्यक्रममा द्रुपदीपति परिवारका सदस्य, विभिन्न मानव अधिकारका क्षेत्रमा क्रियाशील सङ्घ सङ्गठन, सुरक्षा निकाय, प्रदेश सरकारका प्रतिनिधि र सञ्चारकर्मीको सहभागिता रहेको थियो।

नजिकबाट हिमालमा जलवायु परिवर्तनको असर परेको देखेको स्मरण गर्दै उहाँले सन्देशमा हिमाललाई बचाउन र दिगो विकासका लागि लाग्न विश्व समुदायलाई आग्रह गरे। हिमालमा परेको असरले विश्वका करोडौं मानिस प्रभावित भइरहेको बताउँदै महासचिव गुट्टरसले तापक्रम १.५ डिग्री सेल्सियस कायम राख्न नसके हिमाली मुलुकमा भन्नु समस्या पर्ने बताए।
हिमाल स्वस्थ भए पुरा बहामण्ड स्वस्थ हुन्छ, हिमालमा समस्या भए पृथ्वीभरि समस्या हुन्छ। यो कुरा विश्व समुदायलाई बुझाउन ढिला भइसक्यो - उनले भने।
कार्यक्रममा जलवायु विज्ञ रोसा लाउरो रोमियोले नेपाल लगायतका हिमाली क्षेत्रको दिगो विकास नै अहिलेको मुख्य एजेण्डा भएको बताउँदै जलवायु

परिवर्तनको असरले गरिव, विपन्न, आदिवासी, जनजाति वढी पीडित हुनेगरेकाले जलवायु न्यायको सवाल जोडवार उठाउनु पर्ने बताए। हिमाल र समुन्द्री मुलुकको प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहेको बताउँदै उनले जलवायु परिवर्तनको असरलाई न्यूनीकरण गर्न हिमाली मुलुक र ठूलो अर्थतन्त्र भएका मुलुकबीच सहकार्य हुनुपर्नेमा जोड दिए।
संवाद कार्यक्रममा २३ मुलुकका ६५ जना वैज्ञानिक, जलवायु परिवर्तन विज्ञ, अनुसन्धानकर्ताको सहभागिता रहेको छ। जलवायु परिवर्तन र दिगो विकासलगायतका नौ वटा विषयमा प्राविधिक सत्रहरू सञ्चालन हुँदैछन्। संवादको अन्तिम दिन काठमाडौं घोषणापत्र जारी गर्ने कार्यक्रम रहेको वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सहसचिव डा. महेश्वर ढकालले जानकारी दिए।

चोरीका मोटरसाइकलसहित पाँच जना पक्राउ

भक्रापा, चोरीका मोटरसाइकलसहित ५ जनालाई मंगलबार विमान प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। पक्राउ पर्नेहरूमा कनकाई नगरपालिका-४ बस्नेहरू १९ वर्षीय प्रियङ्क कडेल, १९ वर्षीय कृष्ण घिमिरे, १९ वर्षीय नविन बस्नेत तथा १९ वर्षीय दिपक भुजेल र सोही नगरपालिका-३ बस्ने १९ वर्षीय सम्रिक चुडाल रहेका छन्। पाँचथर जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूबाट विभिन्न मितिमा मोटरसाइकलहरू चोरी गरी भक्रापाको सुरङ्गा एरियामा चलाई रहेको भन्ने सूचनाको आधारमा इलाका प्रहरी कार्यालय सुरङ्गाबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई चोरी भएको प्रवेश ३-०२-००९ प ५२२९ नम्बर र मे.९ प ६४६१ नम्बरका २ थान मोटरसाइकलसहित पक्राउ गरेको हो।
उनीहरूलाई आवश्यक कारवाहीको लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाँचथर पठाइएको छ।

सन्दीप..

आईसीसीबाट जवाफ आइसकेको छैन, तर 'क्लीन चिट' पाइसकेको अवस्थामा उनलाई रोक्नुपर्ने कारण नभएको मौखिक जानकारी आईसीसीका पदाधिकारीहरूले दिएका क्यान अध्यक्ष चन्दले यसअघि बताएका थिए।
क्यानले यसअघि नै विश्वकपका लागि अन्तिम १५ सदस्य भएको नेपाली टोलीको घोषणा गरिसकेको छ। तर आईसीसीको नियमानुसार आगामी जेठ १२ गतेसम्म खेलाडीहरू परिवर्तन गर्न पाउने व्यवस्था भएकोले सन्दीप लामिछानेको नाम थप्ने विषयमा कुनै समस्या नहुने बताइएको थियो। काठमाण्डौ जिल्ला अदालतले उनलाई आठ वर्षको जेल सजाय तोकेपछि निलम्बनमा परेका उनले त्यसयता कुनै प्रतियोगितामा खेलेका थिएनन्। उनको तन्दुरुस्ती जाँच कानूनले उनको 'फिटनेस टेस्ट' लिने बताएको थियो।
क्यानका 'इन्ट्रेट एन्ड कन्डिशनल' प्रशिक्षक भारतीय अखिल सङ्घ अहिले नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीसँगै अमेरिकामा छन्। उनको निर्देशनमा सन्दीप लामिछानेको शारीरिक परीक्षा लिन छनौट समितिका संयोजकले बताएका थिए।

जलवायु..

मुलुकको गरिवीसँगको लडाईं एकातिर छ भने अर्कातिर जलवायु परिवर्तनसँगको लडाईंमा कसरी सिकिन्छ ? हिमालले पानी दिएन भने समुन्द्र सुक्न सक्ने तर्फ विश्व समुदायलाई सोच्न मन्त्री चौधरीले आग्रह गरे।
संयुक्त राष्ट्र सङ्घका महासचिव एन्टोनियो गुट्टरसले सन्देश दिँदै स्वच्छ पानीको स्रोतलाई बचाउनु विश्व समुदायको प्रमुख जिम्मेवारी भएको बताएका थिए। उनले पर्वतीय मुलुकको एजेण्डामा नेपालले गरेको पहलकदमीले विश्व समुदायलाई हिमाली अर्थतन्त्र प्रति संवेदनशील हुन आग्रह गरेको बताए।
गत वर्ष आफूले नेपालको भ्रमण गर्दा

सिलबन्दी दरभाउ पत्र प्रक्रियाबाट वन पैदावार विक्रीको सूचना

तेस्रो पटक प्रकाशित मिति : २०८१०२१०

उपरोक्त सम्बन्धमा आयोजनाको आ.व.०७८०७९ र ०७९१०८० मा उत्पादन भएका वन पैदावारहरूमध्ये तपसिल अनुसारको वन पैदावारहरू सिलबन्दी दर भाउपत्र प्रक्रियाबाट विक्री गर्नुपर्ने भएकोले वन पैदावारको कारोबार गर्ने इच्छुक उद्योगले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ दिनभित्र यस आयोजना कार्यालय, केर्खा, भक्रापा वा वन पैदावार विकास समिति, केन्द्रीय कार्यालय, ववरमहल काठमाण्डौबाट दरभाउ-पत्र फाराम खरिद गरी ८ औं दिन (विदा भए सो को भोलिपल्ट) कार्यालय समयभित्र पेश गर्न सकिने छ। विस्तृत जानकारीका लागि आयोजना कार्यालय केरखा, भक्रापा वा वन पैदावार विकास समिति, केन्द्रीय कार्यालय ववरमहल, काठमाण्डौमा सम्पर्क राख्नु हुन अनुरोध गरिन्छ।

साल गोलिया र वल्ली	८४४.९४	२ वटा लट
टिक गोलिया र वल्ली	१६३५.१०	३ वटा लट
मसला गोलिया र वल्ली	६३७.४०	१ वटा लट
शिरिष तथा वोटधरोरो गोलिया	११७३.०७	२ वटा लट
मसला दाउरा	१.२५ चट्टा	१ वटा लट
सिरिया तथा वोटधरोरो दाउरा	१.००	

- दरभाउपत्र खरिद गर्ने अन्तिम म्याद: मिति २०८१०२१०७ गतेसम्म
- दरभाउपत्र दाखिला गर्ने अन्तिम म्याद: मिति २०८१०२१०७ गते

रतुवामाई वृक्षारोपण आयोजना
केर्खा, भक्रापा

बितामोड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बितामोड, भक्रापा कोशी प्रदेश, नेपाल
संघियारको नाममा जारी गरिएको १५ दिने सूचना
प्रकाशित मिति: २०८१ ०२१०

पूर्वतर्फ : श्री उत्तरतर्फ : श्री
परिचयतर्फ : श्री मीना जोशी
दक्षिणतर्फ : श्री

उक्त सम्बन्धमा यस बितामोड नगरपालिका वडा नं. १ बस्ने श्री कुलप्रसाद खरेलको नाममा दर्ता कायम रहेको साविकका चारपाने -१ हाल बितामोड नगरपालिका वडा नं. १ मा पर्ने कि.नं २२४९, २२५० जग्गाको क्षेत्रफल ०-०-०५, ०-०-१० धुर जग्गामा निर्माण भएको ३ तले आर.सी.सी. भवन नक्शा पासका लागि संघियारको उपस्थिति नरहेकोले स्थानीय सरकार ऐन २०७४ को दफा ३१ बमोजिम यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। उक्त विवरणमा तपाईंको कुनै हकदावी भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र कुनै दावी विरोध नभए कानून बमोजिम भई जाने व्यहोरा समेत सूचित गरिन्छ।

तपशिल

जग्गा रहेको स्थान	सिट नं.	कित्ता नं.	क्षेत्रफल	नक्सा दर्ता	सूचना प्रकाशित मिति	सर्जमिन मिति
बितामोड नपा-१	१	२२४९	०-०-०५	२०७९ १२ १३०	२०८०१२०२	२०८१०११८

बितामोड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बितामोड, भक्रापा कोशी प्रदेश, नेपाल
संघियारको नाममा जारी गरिएको १५ दिने सूचना
प्रकाशित मिति: २०८१०२१०

पूर्वतर्फ : श्री मीना जोशी
उत्तरतर्फ : श्री
परिचयतर्फ : श्री
दक्षिणतर्फ : श्री

उक्त सम्बन्धमा यस बितामोड नगरपालिका वडा नं. १ बस्ने श्री कुलप्रसाद खरेलको नाममा दर्ता कायम रहेको साविकका चारपाने -१ हाल बितामोड नगरपालिका वडा नं. १ मा पर्ने कि.नं ३६९७, ४६९६, ४६९५ जग्गाको क्षेत्रफल ०-१-०, ०-०-१३, ०-१-७ विगाहा, कट्टा, धुर जग्गामा निर्माण भएको एक तले आरसीसी भवन नक्शा पासका लागि संघियारको उपस्थिति नरहेकोले स्थानीय सरकार ऐन २०७४ को दफा ३१ बमोजिम यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। उक्त विवरणमा तपाईंको कुनै हकदावी भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र कुनै दावी विरोध नभए कानून बमोजिम भई जाने व्यहोरा समेत सूचित गरिन्छ।

तपशिल

जग्गा रहेको स्थान	सिट नं.	कित्ता नं.	क्षेत्रफल	नक्सा दर्ता	सूचना प्रकाशित मिति	सर्जमिन मिति
बितामोड नपा-१	१	३६९६	०-०-१३	२०७९१२१३०	२०८०१२०२	२०८०१११८
		४६९५	०-१-७			

डिल्लीराजको ...

शिक्षक प्रतिनिधिलाई जानकारी नगराइकन बैठक नै नबसी निर्णय गरेको भन्दै समितिको विरुद्धमा गाउँपालिकाले उक्त कानून विपरीतको निर्णय विरुद्ध सजायको माग गर्दै मुद्दा दायर गरेको अवस्था छ।
अहिलेसम्म पूर्व प्रधानाध्यापक गुप्ताले गाउँपालिका र अदालतको आदेशको अवज्ञा गर्दै विद्यालयका जिन्सी शाखा, मर्मत फाँट लगायतका कोठामा लगाएको ताल्चा खोलेका छैनन्। उनले विद्यालयमा रहेको सीसी टिभी क्यामेराको रिमोटसमेत लुकाईदिँदा पठनपाठनमा कठिनाई भइरहेको निमित्त प्रधानाध्यापक बताउँछन्। उनका यी कानून विपरीत कार्यले विद्यालय सञ्चालन गर्न निक्कै कठिनाई भइरहेको विद्यालयका शिक्षकले, विद्यार्थी तथा गाउँपालिकाले ठहर गरेको छ।
उक्त विद्यालयको विवाद ४ वर्षदेखि नमूना विद्यालयको करिव ८ करोडको हिसाब किताब सार्वजनिक नगर्नु, अत्यधिक आर्थिक अपचलन गरिएको हुनसक्ने स्थानीयको ठहर, शिक्षक प्रतिनिधिलाई व्यवस्थापन समितिको बैठकमा नबोलाउनु, व्यवस्थापन समिति अवैधानिक तरिकाले आफू अनुकुलको खडा गर्नु, शिक्षक- शिक्षकबीच भेदभाव गर्नु, विद्यालयमा उनको आगमन पछि शैक्षिक गुणस्तर खस्किँदै जानु, स्थानीय तहले दिएको निर्देशनलाई बेवास्ता गर्नु, गलत तरिकाले सामाजिक लेखा परीक्षण संयोजक र सामाजिक लेखा परीक्षणको सदस्य सचिवलाई बाइकट गरेर जाली प्रतिवेदन तयार गरी पठाउनु जस्ता गतिविधिले निस्साएएको भनी पटक-पटक बसेको सर्वदलीय, सर्वपक्षीय तथा सरोकारवालाहरूका बैठकहरूले ठहर गरेको बताइन्छ।
अदालतको आदेश पश्चात विद्यालयमा निर्वाध रूपमा पठनपाठन कार्य सञ्चालन भइरहेको उक्त विद्यालयका सरोकारवालाहरू बताउँछन्। गुप्ताले व्यवस्थापन समितिबाट निर्णय गराउनु अघि लामो समय सम्म विद्यालयमा अनुपस्थित रहे तापनि ज्येष्ठ ४ गतेदेखि भने नियमित रूपमा निमित्त प्रधानाध्यापकद्वारा तोकिएका आफ्ना कक्षाहरूमा अध्यापन गराइरहेको शिक्षकहरूले बताएका छन्।
विगत लामो समयदेखि विद्यालयको पठनपाठनमा यी र यस्ता गतिविधिले असर परिरहेको भन्दै विभिन्न चरणमा भएका आन्दोलन र विद्यालयमा भएको तालाबन्दीले कलिला बालबालिकासँग अन्याय भएको स्थानीयले गुनासो गर्दै

मद्रपुरका .....

६५ वटा खोप सेसन, २ सय ४९ पटक सरसफाई सेसन सञ्चालन गरेको छ भने महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाले चार सय पटक नगरमा स्वास्थ्यसँग विभिन्न सचेतना शिक्षा प्रदान गर्दै स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याएको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख भट्टाराले जानकारी दिए।

Happy-Birthday!

जन्म दिनको हार्दिक मंगलमय शुभकामना

हालै छोरा पारुहाङ साङपाङ राई "प्रमित"को आज पर्न आएको छैनौं जन्मोत्सवको शुभअवसरमा सु-स्वास्थ्य धवम् दीर्घायुको कामना गर्दै हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

आमा : उषा काफ्ले
बुबा : अमितकुमार साङपाङ राई

अर्जुनधारा नगरपालिका-७, भक्रापा

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।
भक्रापा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई

बितामोड सम्पर्क: राजकुमार श्रेष्ठ ९८५२६४००५, ९८०९०१०४१०, ९८२४३३६२६, ०९३-५४६००५

सम्पर्क: देवी रिटिला ९८२४३३६२६, ९८२४३३६२६, ९८२४३३६२६

भक्रापामा सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

कोशीमा...

सरकारले कानूनी शासनलाई जनतामा प्रत्याभूति गराउन कानूनको व्यवहारिक कार्यान्वयन जरूरी रहेको बताए। जनताले राखेको विश्वास पूरा गर्ने प्रतिबद्धतासहित आयोग मानवअधिकार रक्षाका लागि क्रियाशील रहेको उनको भनाइ थियो।
कोशी प्रदेशका प्रमुख सचिव केदारनाथ शर्माले प्रदेशमा जनताको मानवाधिकार संरक्षणका लागि आयोगसँग समन्वय र

अर्जुनधारा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
शनिश्चरे, भक्रापा कोशी प्रदेश, नेपाल

बोलिपत्र प्रस्ताव स्वीकृतिको आशयपत्रको सूचना
सूचना प्रकाशित मिति : २०८१०२१०९

प्रस्तुत विषयमा यस कार्यालयको विभिन्न मितिमा प्रकाशित सूचना अनुसार पेश हुन आएका प्रस्तावहरूमध्ये न्यूनतम मूल्यांकित सारभूत रूपमा प्रभावग्राही भई तपशिल बमोजिमको प्रस्तावहरू छनौट गर्ने निर्णय भएको हुनाले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ को उपदफा २ बमोजिम सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। छनौट प्रस्तावविरुद्ध सूचना प्रकाशित मितिले ७ दिनभित्र कुनै प्रस्तावदाताको उजुरी निवेदन पर्न नआएमा उक्त प्रस्ताव छनौट भएको मानी स्वीकृत गरिनेछ।

तपशिल

S.N	Contract No.	Description of Works	Name and Address of Successful Bidders	Accepted Bid Amount (NRs)
				Without VAT
1	AM/NCB/GOODS/01-080/81	Procurement of Essential Medicine for Health insurance Pharmacy (Package-1)	Shree Ganesh Drug House, Morang, Koshi Pradesh	72,93,572.22
2	AM/NCB/GOODS/02-080/81	Procurement of Essential Medicine for Health insurance Pharmacy (Package-2)	Shree Ganesh Drug House, Morang, Koshi Pradesh	63,88,703.34
3	AM/NCB/GOODS/03-080/81	Procurement of Reagents, Kits, Chemicals and Consumables for Sanisicare Hospital	B.S.R. Biotech Pvt. Ltd., Lainchaur, Kathmandu	3,50,33,315.95

मद्रपुर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मद्रपुर, भक्रापा (कोशी प्रदेश, नेपाल)

दरभाउ (टेण्डर) आह्वान सम्बन्धि सूचना
प्रथम पटक प्रकाशित मिति : २०८१०२१०९

यस नगरपालिकाले उठाउन पाउने देहाय बमोजिमको आन्तरिक आय संकलन कर, दस्तुर र सेवा शुल्क आगामी आ.व.०८१०८२ वर्ष १ (एक) र न.पा.को माछा पोखरीको हकमा ५ (पाँच) बर्षका लागि देहायका ठेक्का बन्दोबस्त गर्न पर्ने भएकोले इच्छुक व्यक्ति, फर्म वा संस्थाले प्रथमपटक प्रकाशित मितिको सूचनाको शर्तहरूको अधिनमा रही तपशिलमा उल्लेखित समय र मितिभित्र गोप्य सिलबन्दी दरभाउपत्र (टेण्डर) दाखिला गर्ने यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। अन्य विस्तृत जानकारीका लागि कार्यालयको वेबसाइट www.bhadrapurmun.gov.np वा कार्यालयको सूचना पाटीमा हेर्न हुन वा कार्यालयमा सम्पर्क राख्नु होला।

तपशिल

ठे.नं.	विवरण	ठेक्का अवधि	न्यूनतम ठेक्काअंक र. (वार्षिक) मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेक	दरभाउपत्र बस्तुर	दरभाउपत्र फाराम खरिद गर्ने अन्तिम मिति	दरभाउपत्र फाराम बाखिलगान, अन्तिममिति, समय	दरभाउपत्र फाराम खोल्ने मिति र समय
१	चौपाया (पशु) हाट बजार सेवा शुल्क	आ.व. २०८१।८२ १ (एक) बर्षको लागि	७,२५,५०१।००	१,०००। -			
२	दैनिक अस्थायी हाट बजार सेवा शुल्क साविक पृथ्वीनगर गा. वि. स.वाहेक)	आ.व. २०८१।८२ १ (एक) बर्षको लागि	१०,१६,०००।००	१,०००। -			
३	मद्रपुर ट स्थित अतिथी महत्त्व जाने बाटोको पार्किङ्ग शुल्क	आ.व. २०८१।८२ १ (एक)बर्षको लागि	२,६५,६६६।००	१,०००। -			
४	जलकर	आ.व. २०८१।८२ १ (एक) बर्षको लागि	१८,८००।००	१,०००। -		१५ औं दिन सम्म २०८१।०२।२५ गते १०.०० बजेसम्म	२०८१।०२।२५ गते २.०० बजे पछि
५	मद्रपुर ५ स्थित बसपार्कको पार्किङ्ग शुल्क	आ.व. २०८१।८२ १ (एक)बर्षका लागि	२,१६,५००।००	१,०००। -			
६	मद्रपुर ३ मा रहेको जाने चोकमा लाग्ने दैनिक अस्थायी हाटबजार सेवा शुल्क	आ.व. २०८१।८२ १ (एक)बर्षका लागि	१,५०,०००।००	१,०००। -			
७	मद्रपुर १ र २ मा रहेको हिमाली र सोमवारेमा लाग्ने दैनिक अस्थायी हाट बजार सेवा शुल्क	आ.व. २०८१।८२ १ (एक)बर्षका लागि	१,००,०००।००	१,०००। -			
८	मद्रपुर ५ स्थित न. पापोखरी	आ.व. २०८१।८२ देखि २०८५।८६ ५ (पाँच) बर्षका लागि	४०७,०००।००	१,०००। -			

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

सत्य, अहिंसा
र संयम जागोस्

आज बैशाख पूर्णिमा । यस दिनलाई बुद्ध जयन्ती पनि भनिन्छ । बुद्ध जसलाई भगवानका रूपमा श्रद्धा गरिन्छ, उनले दिएका सन्देशहरू आज विश्वका पैंतीस करोडभन्दा बढी मानिसका लागि मार्गदर्शन बनेको छ । विश्वको चौथो ठूलो धर्म दर्शनका रूपमा स्थापित बौद्ध धर्मका प्रवर्तक गौतम बुद्धको उद्गम थलो नेपाल हो । त्यहीकारण नेपाललाई विश्वमै शान्तिको देशका नामले पनि चिनिन्छ । आजको दिन यसकारणले पनि विशेष दिन हो, जुन एउटै तिथिमा उनको जन्म, ज्ञान प्राप्ति र निर्वाण अर्थात् निधन भएको थियो । भगवान बुद्धको जन्म दरबारको सुखसथल भोग्ने कपिलवस्तु जिल्लामा भए पनि सानैदेखि उनी प्राणी एवम् जीवजगतलाई अगाध स्नेह गर्ने स्वभावका थिए । त्यसैले दरबार त्यागेर उनी ज्ञानको खोजीमा निस्किए । त्यही कठोर जीवन भोगाइले उनलाई महाज्ञान प्राप्त भयो । त्यसकै आधारमा उनी आज विश्वभर सम्पूज्य छन् ।

मानव जीवनमा आइपर्ने दुःख, पीडाहरूको निवारणको हट्टीले २५ वर्षकै उमेरमा भर्खरै जन्मिएका सन्तान रपरिवारलाई त्यागेर हिँडेका सिद्धार्थ गौतमले कठोर साधना र तपस्या गरे । त्यसकै बलमा उनलाई सम्यक ज्ञान अर्थात् महाज्ञान प्राप्त भयो । त्यही ज्ञान आफ्ना शिष्यहरू मार्फत संसारलाई बाँडे । सत्य, अहिंसा र धर्मको बाटोमा हिँड्न संसारलाई प्रेरित गरे । अन्ततः उनै सिद्धार्थ गौतम भगवान बुद्धमा रूपान्तरित भए । तिनै भगवान बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी आज विश्वका बौद्धमार्गीहरू मात्र होइन वैदिक सनातन हिन्दू धर्म मान्नेहरूका लागि समेत पवित्र तीर्थस्थलका रूपमा प्रशिद्ध छ । हिन्दू धर्मावलम्बीहरूले त भगवान बुद्धलाई भगवान विष्णुको दर्शन अवतारका रूपमा पूजा गर्ने गरेका छन् ।

भगवान बुद्धका उपदेश र शिक्षाका वाणिहरूलाई सङ्ग्रह गरिएको पुस्तक त्रिपिटक हो । जसमा बुद्धका भौतिक गुणहरूको विस्तारपूर्वक वर्णन गरिएको छ । चौरासी हजार ज्ञानसूत्र सङ्ग्रह गरिएको त्रिपिटकमा बुद्धका दार्शनिक सिद्धान्तहरू समेटिएका छन् । बुद्ध भनेकै अन्तिम सत्यको पहिचान गरेको महामानव हो । आज बुद्धका उपदेश विपरीत देश-देशका बीचमा लडाइँ भइरहेको छ । रङ्ग, सम्पत्ति, भाषा, जाति, भूगोल र धर्मका नाममा विद्वेष र विभेद भइरहेको छ । यस्तोमा बुद्धका सन्देश र शिक्षा सम्पूर्ण मानव जातिका निम्ति भनै सान्दर्भिक छन् । हामीलाई नै बुद्धको शान्ति चाहिएको छ । देशमा भइरहेको विकृति, विसङ्गति, अनियमितता, अनैतिकता र विखण्डनको पर्खाल तोडेर शान्त, संयमित, धैर्य र उदारतासहितको नेपालको खाँचो छ । त्यही सन्देश विश्वभर प्रवाह गर्ने भगवान बुद्धको विशेष दिन हामी सबैलाई बुद्धको सन्देशले सिञ्चन गरास् । सबैमा बुद्ध पूर्णिमाको शुभकामना ।

स्वास्थ्य शिविरबाट
पाँच हजारले सेवा लिए

विराटनगर, जेठ १५ । विराटनगर महानगरपालिकाले सञ्चालन गरेको एकीकृत विशेषज्ञ स्वास्थ्य जाँच शिविरबाट पाँच हजार २२ जनाले सेवा लिएका छन् ।

महानगरले १९ वटै वडामा सञ्चालन गरेको स्वास्थ्य शिविरबाट उनीहरूले सेवा लिएका हुन् । हाडजोर्नीतर्फ आठ सय ६१, स्त्री तथा प्रसूतितर्फ छ सय ७३, बालरोगतर्फ छ सय ४६, मुख तथा दाँतको दुई सय ५१, छाता तथा चर्मरोगतर्फ चार सय ३६, भिडियो एक्स-रे तर्फ एक हजार तीन सय ७२, इसिजी ६ सय ५६, पाठेघरको जाँच पाँच सय ७० तथा प्रयोगशाला सेवा एक हजार दुई सय ५२ जनाले लिएका छन् ।

महानगरको स्वास्थ्य महाशाखाका प्रमुख डा. दिलीप यादवका अनुसार स्वास्थ्य शिविरमा सबैभन्दा बढी वडा नं. १९ मा चार सय २२ जना र सबैभन्दा कम वडा नं. १० मा एक सय १८ जनाले सेवा लिएको स्वास्थ्य शिविरका सम्पर्क व्यक्ति भोलानाथ तिम्सिनाले जानकारी दिए ।

महानगरपालिकाले स्वास्थ्य र शिक्षालाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर कार्य गरिरहेको प्रमुख नागेश कोइरालाले बताए । विराटनगरलाई मोतियाबिन्दुमुक्त महानगर बनाउने अभियान अन्तर्गत आँखा जाँचका लागि विभिन्न छ वटा वडाको स्वास्थ्य केन्द्रलाई साप्ताहिक आँखा जाँच क्लिनिक तोकिएको समेत प्रमुख कोइरालाले जानकारी दिए ।

हामीले आफ्नो बानी सुधारनुपर्छ अनि छिमेकीको राम्रो बानी सिक्नु पर्छ । तर, सिको चाहिँ गर्नुहुँदैन । अधिप्राय के भने छिमेकी देश भारतमा सडक विभाग छ, नहर विभाग छ, दमकल विभाग (फायर ब्रुगेड) छ । ब्रुगेड भनेको तालिम प्राप्त सैन्य दल हो । हाम्रो देश नेपालमा उक्त कुनै पनि विभाग छैन, जसको अति आवश्यक छ, यति नहुँदा हाम्रो नेपाल राष्ट्र असक्षम देखिन्छ ।

सडक विभागले सडक नै बनाउँछ, सडक मर्मत गर्छ, जनताले रोजगारी पाउँछन् । साथै यातायातको लागि सहज हुन्छ । विकासको पूर्वाधार सडक हो । तर, नेपाल सरकारले सडक विभाग किन छुट्याउँदैन ? सडकको काम पालिकाहरूलाई सुम्पिँदा पालिका पालिकामा तेरो क्षेत्र, मेरो क्षेत्र भनेर मुख हेराहेर गर्दा सडकको काम अलपत्रै रहन्छ । यस्तो गर्नुको साटो सडक विभाग छुट्याउँदा उसले आफ्नो काम सम्पिनाएर सडक बनाउँछ, मर्मत गर्छ, बिचाउँछ ।

छिमेकी देश भारतमा सडक विभाग छुट्टै छ, जसलाई PWD भन्छन् । यो विभागले सडकको काम गर्छ, जहाँ लाखौँ जनताले रोजगारी पाएका छन् । तर, छिमेकीको काम हेरेर पनि सडक विभाग छुट्याएर सडकको काम सुम्पिनुपर्ने तर नेपालमा यस्तो विचार भएका नेताहरू जन्मेका छैनन् कि ?

छिमेकी देश भारतमा कृषि क्षेत्रलाई उकास्ने हिसाबले नहर विभाग (एग्रेसन) छुट्याइएको हुन्छ । जसले कुलो, नहर बनाएर पानीको सदुपयोग गर्दै कृषि भूमिलाई उर्वर बनाएर देशलाई समृद्ध बनाएको छ, जहाँ लाखौँ जनताले रोजगारी पाएका छन् । भारत देशले आफ्नो राष्ट्र झण्डामा हरियो रङ राखेर देशलाई कृषिप्रधान देशको उदाहरण दिएको छ । जसले कृषिलाई प्राथमिकता दिएको छ । हाम्रो देश नेपाललाई पनि कृषि उपजको लागि भारतको बाटो हेर्नुपर्नेको छ । नेपाल सरकारले नजानेर हो कि नगरेर हो ? कता-कता विदेशीको सहायताले सानातिना कुलो, नहर बनाएता पनि त्यतिले देशमा सिँचाइ सुविधा प्राप्त भएको छैन । खोद त यसबारे सरकारमा पुग्ने नेताहरूको सोच ?

कृषिले नै देश र राष्ट्रलाई महान बनाउँछ, समृद्ध बनाउँछ । नेताहरूले भात खान्छन् कि पैसा खान्छन् ? भात खान्छन् भने कृषि क्षेत्रलाई किन विचार गर्दैनन् मागेर भए पनि पैसा थुपारेका छन् । तर, त्यो पैसालाई कृषि विकासमा लगाउन सक्दैनन् कि, जान्दैनन् कि, मन गर्दैनन् ? उर्वर भूमि सिँचाइ नहुनाले बाँडे रहेको छ । उता सरकारले भने भूमिपुत्र युवा शक्तिलाई भिसा बनाइदिएर विदेशतिर पठाएका पठाएकै छन् । युवाहरूलाई स्वदेशतिर रोजगारी दिन नसकेर नेताहरू विदेशमा हाम्रा युवाहरूलाई कृषि गरेर

यसरी वेरोजगारी
उत्पन्न गर्न सकिन्छ

लक्ष्मीप्रसाद सुब्बा

काममा लगाइ देउ भन्दै लम्पसार पर्छन् । बिर्ति विसाउँछन् । भाषणमा सुनके फूल फुलाउने खालको कुरा राख्छन् । तर, म के बोल्दैछु भने कुरो जान्दैनन् । बोल्न जान्छन्, कानून जान्दछन् । तर, देशका जनता कसरी बाँचेका छन् भने कुरा जान्दैनन् । जलश्रोत खेर गइरहेको छ, सिँचाइ सुविधा मिलाएर कृषिक्षेत्रलाई विकास गरे स्वदेशमा सुन फल्छ, विदेश गएर बगाउने पसिना स्वदेशमै बगाए भाग्य बनिन्छ ।

धेरै कुरामा सरकारलाई सचेत गराउँदै गर्दा यो वर्ष २०८१ सालको अग्रिम ताण्डवबारे पनि सरकारको ध्यानकर्षण गराउनुपर्ने बुझेर यो लेख लेख्न लागेको हुँ । यस वर्षको अग्रिम ताण्डवले साइँ धेरै धन-जनको क्षति भयो र यो कुरो विचार गर्दा सरकारको असक्षमता भने कुरा स्पष्ट हुन्छ । देश, जनता, राष्ट्रको हित गर्नु, सुरक्षा गर्नु सरकारको कर्तव्य हो । दुःखको साथ भन्नुपर्दा यो वर्षको शुरूको महिनामै यति ठूलो अग्रिम काण्ड हुनु प्रहृष्टशाको कारणभन्दा पनि सरकारकै अकर्मण्यता भने बुझिन्छ । अग्र सोची सदा सुखी भने धेरै सरकारले यस बारे पहिले नै प्रबन्ध मिलाएको हुनु पर्ने, तर क्षति भयो जनताको, के जनता दुःखी हुनुमा सरकारको केही सरोकार रहँदैन र ? जनता रोए, कराए, आँशु बगाएँ, भएको सर्वस्व गुमाए । ती पीडितहरूले अहिले पनि सुखको सास फेर्न सकेका छैनन्, तर उता कुर्सि मोहमा फँसेका नेताहरूको रौं पनि हल्लिँदैन ।

नेपाल सरकारले स्वदेशमा जनधनको सुरक्षालाई मध्येनजर राखेर छिमेकी देश भारतमा जस्तो नेपालमा पनि दमकल विभाग छुट्याएर राख्नुपर्ने जसलाई भारतमा फायर ब्रुगेड भन्छन् । फायर ब्रुगेड भनेको कसरी बाँचेका छन् भने कुरा जान्दैनन् । जलश्रोत खेर गइरहेको छ, सिँचाइ सुविधा मिलाएर कृषिक्षेत्रलाई विकास गरे स्वदेशमा सुन फल्छ, विदेश गएर बगाउने पसिना स्वदेशमै बगाए भाग्य बनिन्छ ।

धेरै कुरामा सरकारलाई सचेत गराउँदै गर्दा यो वर्ष २०८१ सालको अग्रिम ताण्डवबारे पनि सरकारको ध्यानकर्षण गराउनुपर्ने बुझेर यो लेख लेख्न लागेको हुँ । यस वर्षको अग्रिम ताण्डवले साइँ धेरै धन-जनको क्षति भयो र यो कुरो विचार गर्दा सरकारको असक्षमता भने कुरा स्पष्ट हुन्छ । देश, जनता, राष्ट्रको हित गर्नु, सुरक्षा गर्नु सरकारको कर्तव्य हो । दुःखको साथ भन्नुपर्दा यो वर्षको शुरूको महिनामै यति ठूलो अग्रिम काण्ड हुनु प्रहृष्टशाको कारणभन्दा पनि सरकारकै अकर्मण्यता भने बुझिन्छ । अग्र सोची सदा सुखी भने धेरै सरकारले यस बारे पहिले नै प्रबन्ध मिलाएको हुनु पर्ने, तर क्षति भयो जनताको, के जनता दुःखी हुनुमा सरकारको केही सरोकार रहँदैन र ? जनता रोए, कराए, आँशु बगाएँ, भएको सर्वस्व गुमाए । ती पीडितहरूले अहिले पनि सुखको सास फेर्न सकेका छैनन्, तर उता कुर्सि मोहमा फँसेका नेताहरूको रौं पनि हल्लिँदैन ।

पनि यदि सानोतिनो दुर्घटना भई हाले उसलाई कानून लाम्दैन ।

आगो बलेको ठाउँमा पुगेर फायर ब्रुगेडले तत्कालै तरिका मिलाएर आगो निभाउन लगाउनुपर्छ । मालसामान सुरक्षित प्रकारले निकाल्नुभन्दा पनि पहिले जीउ, ज्यानको सुरक्षा गर्नुपर्छ । मालसामान निकाल्ने, पन्छाउने क्रममा मौका पारेर कति जना दया, माया नभएकाले त आफ्नो घरतिर पनि पनि लैजाँच्छन् । त्यस्तो अवस्थामा प्रहरीको पनि त्यहाँ खाँचो पर्छ । यदि कसैलाई चोटपटक लागे वा आगोले जलेमा उसलाई तत्काल उपचारको लागि व्यवस्था मिलाउनुपर्छ ताकि पीडितहरूले सरकार भएको अनुभव गर्न पाउन् । महानगर, उपमहानगर, नगरपालिकाहरूमा कम्तीमा १० ब्रुगेड तैनाथ रहनुपर्छ, वडामा पाँच वटासम्म ब्रुगेड हुनुपर्छ । त्यो पनि थोत्रा पुराना राखेर गिन्त पुर्‍याउनु होइन । चालू अवस्थाको हुनुपर्छ । यस्तो प्रबन्ध नगर्नाले यस्तो प्रकारले जनताले धनजनको क्षति व्यहोर्नु पर्नेछ ।

अर्को कुरा वन विभागले रुख निकाल्न बाटो बनाएको हुन्छ, त्यो बाटो भएर फायर ब्रुगेडले आगो निभाउनु पर्यो, तर आऽऽ डटोस् है, भनेर वनमा डडेलो लान दिए जस्तो बुझियो यो पालिको घटना । त्यहाँ ठूलो खर्च हुन्छ, तर त्यो भन्दा ठूलो देश, राष्ट्र, जनताको सक्षमता दीर्घिन्छ । यस्तो भयो, त्यस्तो भयो भनेर बिलौना गर्नु पर्दैन । सरकारको लक्ष्य भनेकै देश र जनताको रक्षा गर्नु हो । मगन्ते नेताहरू विदेशमा गएर हामीलाई यो चाहियो, त्यो चाहियो भन्दै झोली थापै भिख माग्छन् । फिर्दा क्वीन्टलका क्वीन्टल सुन लुकाएर ल्याउँछन् । तर, देशलाई प्रयोगमा ल्याउन जान्दैनन् कि मन गर्दैनन् । पूजा गर्न ल्याएको सुन नचलाउने भनेर पूजा गर्दै राखेका हुनु कि ? सुन किन दिने त जनता नै हुन्, तर सुनको भाउले आकाश छोयो ।

हाम्रा आमा, दिदी, बहिनी, श्रीमतिको नाक, कान, बुच्चै, पाँटी रिटे छ । नेताका बुडीले चाहिँ जति पनि गहना लाउन पाउँछन्, किनू पर्दैन, नेताहरूले ल्याइदिहाउँछन् । यो साल त हाम्रा दिदीबहिनीले लाउँला, खाउँला भनेर खाइनखाइ दुःख गरेको कमाइ, जित-जे थियो त्यो सबै सरकारको अकर्मण्यताले गर्दा आगोमा सबै स्वाहा भयो । यता हेर्क चीजको भाउ बढेर सामान्य जनतालाई बाँच गाहो पयो । त्यसमाथि पनि सुखका खडेरीले पानी नपर्नाले किसानले लगाएको मकै बाली सुकेर त्यो पनि डडेलो लाग्यो, तर सरकारले डडेलो निभाउने कुनै उपाय गरेन, न त तन डडेलो न त वन डडेलो, न त घर डडेलो सबै डडेलो निभाउन सकेन ।

आज बुद्ध जयन्ती
तथा
उभौली पर्व

बैशाख शुक्ल पूर्णिमा अर्थात् बुद्ध जयन्ती । देशभर विविध कार्यक्रम आयोजना गरी २५६८औँ बुद्ध जयन्ती मनाइँदैछ । गौतम बुद्धको जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति र महापरिनिर्वाण प्राप्ति भएको त्रिसंयोग परेको दिनको रूपमा यसको महत्त्व छ ।

हालको लुम्बिनी क्षेत्रमा इसा पूर्व ५६३ अर्थात् करिब दुई हजार ६०० वर्षअघि राजा शुद्धोधन र रानी मायादेवीको सुपुत्रका रूपमा जन्मेका थिए । शुक्रमा उनको नाम सिद्धार्थ राखिएको थियो । उनी २९ वर्षका उमेरमा दरबार त्यागी ज्ञानको खोजीमा लागेका थिए । छ वर्षको तपस्यापछि ३५ वर्षको उमेरमा इसापूर्व ५२८ मा सिद्धार्थलाई भारतको बौद्धगयामा बुद्धत्व प्राप्ति भयो । यसपछि उनले बुद्धका रूपमा विश्वभर प्रसिद्धि पाए ।

गौतम बुद्धले बताएको आर्य अष्टाङ्गिक मार्गमा सम्यक् दृष्टि, सम्यक् सङ्कल्प, सम्यक् वचन, सम्यक् कर्म, सम्यक् जीविका, सम्यक् व्यायाम, सम्यक् स्मृति र सम्यक् समाधि प्रज्ञा, शील र समाधि पर्छन् । त्यसैगरी पञ्चशीलमा चोरी नगर्नु, भुक्तो नबोल्नु, यौन व्यभिचार नगर्नु, मद्यपान नगर्नु र हिंसा नगर्नु रहेका छन् । बुद्धलाई शान्तिका अग्रदूत, एसियाका ज्योति लगायत उग्रमा दिने गरिएको छ ।

बुद्ध जयन्तीका अवसरमा काठमाडौँको बौद्ध

स्वयम्भू चारुमती विहार, लुम्बिनी, काभ्रेपलाञ्चोकको नमोबुद्ध लागायत स्थानका बौद्ध विहार, गुम्बा, स्तूप, चैत्यमा बुद्धवाणी सम्बन्धी प्रवचन, शोभायात्रा र शान्ति पदयात्रा निकालिँदैछ । किरात समुदायको उभौली चाड पनि यसै दिन मनाइँन्छ । त्यस्तै सनातन हिन्दू धर्मावलम्बीहरूमध्ये केहीले यसै दिन देवाली, गोठधुप गर्छन् । बैशाख शुक्ल पूर्णिमा सेरोफेरोमा काठमाडौँ उपत्यकामा विभिन्न जात्रा चल्ने गर्छन् ।

उभौली पर्व किन मनाइँन्छ ?
प्रकृतिका पुजारी यस समुदायले बशाख पूर्णिमाका दिन अन्न बाली सप्रियोस, राम्रो बाली लागोस, पृथ्वीमा कहिलेकाँटी खाद्यान्नको कमी नहोस् भन्दै यस उभौली पर्व मनाउँछन् । चण्डी नाच गरिने भएकाले आज चण्डी पूर्णिमा पनि भनिन्छ । चण्डी पूर्णिमा भन्नाले सुनिमा अर्थात् पार्वतीको सृष्टि भएको दिन हो । त्यही भएर उभौलीका अवसरमा सांस्कृतिक महोत्सवका रूपमा यो पर्व मनाउने गरिन्छ ।

कृषि उन्मुख युवा दुई यस्ता पर्वहरू छन्, जसले सम्पूर्णतया कृषि र बालीको जनाउ दिने गर्छन् । यी दुई वटा पर्वहरूमा किरात समुदायले मनाउने उभौली र उधौली पर्व हुन् । बैशाख पूर्णिमामा उभौली र मंसीर पूर्णिमामा उधौली मनाइँन्छ । उभौलीलाई बालीनाली

लागाउने र उधौलीलाई थन्क्याउने अवसरका रूपमा मनाइँन्छ । उभौलीमा सुनिमा र पारुहाङ्गले सम्पूर्ण सृष्टि जगतको रक्षा गर्ने विश्वास गरिन्छ । बैशाख शुक्ल पूर्णिमादेखि शुरु भएको यो पर्व लगातार एक महिनासम्म मनाइँन्छ ।

कसरी मनाइँन्छ उभौली ?
बालीनालीका रक्षक तत्त्वहरू जस्तै कि प्रकृति, आवहवा, देवी-देवता र पृथ्वीको आज पूजा गरिन्छ । पारम्परिक भेष-भूषामा सजिएका किराती समुदायको गोलबन्द हुँदै पुरुष-महिला सँगै नाचेको अत्यन्त रसिक माहौल यसपाली कमै देख्न पाइनेछ । अनि पुरुषहरू लेकाली कोट, दौरा-शुक्लाले लगाउने, बुकी-फूल सिउने र नेपाली टोपी लगाएर खुकुरी भिरेर नाच्छन् भने महिलाहरूले कम्मरमा पटुकी बाँधेर चौबन्दी चोली र छिटको फरिया लगाउने र पहेंला गरगहनासहित सजिएर नाच्ने चलन छ । हातमा चाँरीको पुच्छर, चमर, सिल्लिमो, पोमी र सिम्कौली सेउली हल्लाउँदै सोई ढोले सोई अर्को ढोले खोई भन्दै नाच्दा त माहौल नै अर्को हुन्छ । यसरी नाच्दा स्याउला, ढोल, झ्याम्टा, बिनायो तथा हारी जस्ता बाजाहरू बजाउँदै अनि विभिन्न कृषि कार्य गरे भँ जस्तै धान काटेको, दाउनी गरेको जस्तो मुद्रामा नाचिन्छ ।

कसरी मनाइँन्छ चण्डी पूर्णिमा ?
जात्राको पहिलो दिन बनेपाको तीन धारामा रथको निर्माण गरिन्छ । अनि रातिमा देवी चण्डेश्वरीको मूर्ति प्रतिस्थापित गरेर दोस्रो दिन बनेपा बजार घुमाएर चण्डेश्वरीको स्वागत गरिन्छ । जात्रामा कछुप बाजा, शाही बाजा विधि बाजाका रूपमा र सनही बाजा र धिमे बाजा समेत बजाइन्छ । यो जात्रा सनातन संस्कार अनि प्राचीनतम् सभ्यताको एउटा अलौकिक उदाहरण हो । जात्रामा कम्तीमा १४ वटा बली पूजा समेत गरिन्छ । नेवारी समुदायले जात्रा सम्पन्न गरेपछि आफन्तजनालाई आमन्त्रण गरेर भोज खुवाउने चलन रहेको छ ।

बैशाख शुक्ल पूर्णिमा र भोलिपल्ट दुई दिनसम्म मनाइने जात्राको अघिल्लो दिन उहिलेका राजा महाराजले प्रयोगमा ल्याएका गरगहना र सिक्काको पूजा-आजा समेत गर्ने प्रचलन छ । चण्डेश्वरी जात्राका अतिरिक्त काभ्रे जिल्लामा उग्रचण्डी नालामा भगवती महालक्ष्मीको, साँगामा नासिका भगवतीको, चौकोटमा श्वेतगणेशको, पलान्चोक भगवती, श्रीखण्डपुरमा श्वेत भैरवको र पनीतीमा इन्द्रेश्वरको जात्रा बसिँने हुने गरेको छ । चण्ड सुरहरूको वध गर्न हरेक युगमा चण्डेश्वरीको आगमन होस् ।

